

רס"ן שמועת למאסר

בית המשפט אמור להכריע אם פרסום שמות החללים ברשתות החברתיות מהווה עבירה פלילית, אך מבחינה ציבורית אפשר לקבוע שמדובר בעבירה מוסרית

העונשית שעשויה לחול בעניינו היא סעיף 117 לחוק העונשין, אשר קובע עונש מאסר של שלוש שנים לעובד ציבור שמסר ללא סמכות כדון ידיעה שהגיעה אליו בתוקף תפקידו, לאדם שלא היה מוסמך לקבלה.

על סעיף זה בחוק העונשין נמתחה לאורך השנים ביקורת חריפה בכלי התקשורת ובאקדמיה המשפטית, ואף הוצע למחוק אותו מספר החוקים. נטען, במידה רבה של צדק, כי התכלית שהוא נועד לקדם אינה עולה תמיד בקנה אחד עם ערכיה של דמוקרטיה ליברלית, אשר בה מידע נתפס כדבר שצריך להיות ברשות הציבור ולא לשמש קניין פרטי של זרועות השלטון. הביקורת עשויה להיות מוצדקת בכל הנוגע לניסיונות של השלטון לעשות שימוש בסעיף על מנת למנוע מהציבור מידע על מחללים, שותפותיות והפרות חוק שמקורם בו עצמו. לפעמים, רק עובד ציבור שיש לו נגישות למידע מתוקף תפקידו יוכל להיות מי שיתירע מפני תופעות פסולות כאלה. כולנו זוכרים את עובד המדינה הבכיר שכונה "גרון עמוק", אשר סייע לחשוף מעל דפי עיתון ה"ושינגטון פוסט" את מעורבותו של נשיא ארה"ב ריצ'רד ניקסון בכיזע עבירות פליליות נגד מתנגדיו הפוליטיים, במסגרת פרשת "וטרנגייט". לימים התברר כי "גרון עמוק" היה לא אחר מאשר סגן ראש ה-FBI באותה תקופה. בלעדיו המידע לא היה מגיע במלואו אל הציבור וניקסון היה ממשיך לשבת על כיסאו.

בניגוד חריף לכך, הפצתם המוקדמת של שמות חללים אמיתיים או מדומים על ידי חיילים או אזרחים, שהחזיקו במידע מתוקף תפקידם, בוודאי לא שירתה אינטרס ציבורי כלשהו. לא לחינם קיים מנגנון מסודר של מתן הודעה רשמית מטעם צה"ל למשפחה שיקירה נפל. מפיצי המידע עקפו את המנגנון הזה ופגעו שלא לצורך הן בקרובי משפחתם של החיילים שנפלו והן בקרוביהם של אלה שלא נפגעו ולמרות זאת הופץ דבר מותם כביכול.

ההכרעה בשאלה אם בוצעה כאן עבירה פלילית אם לאו מסורה לבית המשפט, אך על העובדה שמפיצי המידע הפזיזו את הקוד האנושי והמוסרי הבסיסי ביותר לא ימצא חולק. ♦

הכותב הוא בעל משרד עורכי דין המתמחה בליטיגציה פלילית, מינהלית ואזרחית ובתחום דיני התקשורת

הפצה המוקדמת ברשתות החברתיות של שמות חיילי צה"ל שנפלו בלחימה הקרקעית ברצועת עזה, היא אחת התופעות המכוערות שהיינו עדים להן במהלך הימים הקשים האחרונים. קבוצת אנשים, שהמידע העצוב הזה היה ברשותה, נטלה לעצמה את החרות לפרסם אותו בקרב המוני בית ישראל, עוד כטרם ידעו כל קרובי משפחתם של הנפלים על מות יקיריהם.

מפיצי המידע כללו ברשימת ההרוגים גם שמות של חיילים בריאים ושלמים. שעות קשות מנשוא עברו על בני משפחותיהם של אלה האחרונים, אשר התבשרו בדרך לא דרך על מותם כביכול, עד אשר נודע כי מדובר בידיעת שווא, שמקורה בעובדה ששמותיהם היו כלולים ברשימת השיבוץ הקרבי באירוע שבו נפלו חיילים אחרים.

הנורמה העונשית היא סעיף 117 לחוק העונשין, אשר קובע עונש מאסר של שלוש שנים לעובד ציבור שמסר ללא סמכות כדון ידיעה שהגיעה אליו בתוקף תפקידו, לאדם שלא היה מוסמך לקבלה

המשטרה הצבאית החוקרת לא שקטה על שמריה, ועצרה שלושה חיילים מאגף כוח אדם כצה"ל, מהרבנות הצבאית ומחיל הרפואה, בחשד שהשיגו את המידע מתוקף תפקידם הצבאי והפיצו אותו ללא רשות וללא סמכות. פורסם כי קיים חשד גם נגד אזרח שהיה מעורב במעשה.

ככל שיתאמתו החשדות, ייתכן שאפשר יהיה לייחס לחיילים המעורבים עבירה של גילוי ידיעות לפי סעיף 57 לחוק השיפוט הצבאי. סעיף זה אוסר על חייל לגלות או למסור ללא רשות פרט חשוב בנוגע לתפקידו או ביחס לצבא, שלפי פקודות הצבא או הנוהג הצבאי אין למסור, אלא למי שמוסמך לקבלו. הסעיף חל הן על מסירת פרטים נכונים והן על מסירת פרטים בלתי נכונים. העונש על ביצוע עבירה זו הוא חמש שנות מאסר.

באשר לאזרח המעורב, הנורמה